Civillieta Nr.C30296818
Lieta Nr.C-1084-19/24

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2019.gada 11.martā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Dzenis,
ar tiesas sēžu sekretāri J.Želtkeviču,
piedaloties prasītājam /pers. C/, prasītāja /pers. C/ juridiskās palīdzības sniedzējam, zvērinātam advokātam Valsts amatpersona, un atbildētāja /pers.C/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers.C/ par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 20.decembrī /pers. C/ (turpmāk – Prasītājs) ir cēlis tiesā prasību pret /pers.C/ (turpmāk – Atbildētājs) par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Prasītājs Prasības pieteikumā norāda, ka ar Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 31.oktobra spriedumu civillietā Nr. C06022314, cita starpā tika arī noraidīta Prasītāja prasība pret /pers. D/ /pers.C/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu.

Prasītājs iepazīstoties ar Zemgales apgabaltiesas spriedumu uzskata, ka ir nepārprotama un skaidri redzama cēloniska sakarība starp 2009.gada 10.jūlija /pers.C/ lēmumu Nr. 15-03-ZK3/89, ar kuru tika nolemts piešķirt Prasītājam/pers. E/ un /pers. F/, personas kods:/personas kods/ katram ½ (vienu pusi) domājamo daļu īpašumā par samaksu koplietošanas zemei /adrese/ ar kadastra Nr. /numurs A/un to, ka ar šo Atbildētāja lēmumu Prasītājam radīts morālais kaitējums, proti, Atbildētājs kā iestāde pieņēmusi lēmumu, kas balstīts uz viltotiem dokumentiem un kā rezultātā Prasītājs zaudējis ½ (vienu pusi) no īpašuma, kas pienācās tikai un vienīgi Prasītājam.

Norāda, ka Atbildētāja 2009.gada 10.jūlija lēmuma Nr. 15-03-ZK3/89 izriet, ka /pers. F/ ieguvis īpašuma tiesības *1/2* (vienu pusi) no nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs B/, pamatojoties uz 1975.gada 29.oktobra pirkuma līgumu, kas noslēgts ar /pers. G/ un /pers. F/.

Prasītājs uzskata, ka šāds līgums dabā nemaz nepastāv, jo valsts arhīvā un Atbildētāja arhīvā atrodams 1975.gada 29.okotbra pirkuma līguma dublikāts, turklāt, pat ne oriģināls dublikāts, bet tikai dublikāta kopijas, kas nozīmē, ka Atbildētājs devis tiesību iegādāties nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs B/, /pers. F/, pamatojoties tikai uz dokumentu dublikātu pamata.

Prasītājs norāda, ka vērsās pie Atbildētāja, lai šo jautājumu ārpus tiesas, bet Atbildētājs atsaucās uz 2011.gada 20.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.971 (turpmāk-MK noteikumi Nr.971).

Prasītājs uzskata, ka atsaukšanās uz MK noteikumiem Nr.971 šajā situācija ir pilnībā nepamatota, jo 2009.gaida 10.jūlijā, kad Atbildētājs taisīja prettiesisku lēmumu, uz kura pamata /pers. F/ ieguva iespējas iegūt īpašuma tiesības, minētie MK noteikumi Nr.971 vispār nebija spēkā. Turklāt aplūkojot visus likumus un noteikumus, kas nosaka juridiska dokumenta spēkā esamību ir skaidri redzams, ka minētais līgums nevar tikt uzskatīts par juridisku dokumentu, kam ir jebkāds spēks, turklāt Prasītājs jau vairākkārt Atbildētājam norādījis, ka eksistē vēl viens 1975.gada 29.okotbra pirkuma līguma dublikāts, kas liek uzdot jautājumu no kāda oriģināla tiek izgatavoti šie neskaitāmie dublikāti, jo ir redzams, ka minētais dokumenta dublikāts ir izgatavots dublikāta vietā.

Viss minētais liek Prasītājam domāt, ka deviņdesmito gadu sākumā neievērojot likuma prasības, neapstiprinot līgumu noteiktā kārtībā, vēlākas Atbildētāja darbinieku kļūdas vai apzinātas ļaunprātības dēļ, ir izveidojusies situācija, ka prettiesiskas rīcības rezultātā /pers. F/ ir ieguvis ½ (vienu pusi) no nekustamā īpašumu, uz kuru /pers. F/ vispār nebija tiesību pretendēt, bet patiesībā šādas tiesības ir tikai Prasītājam, un viņam privatizācijas rezultāta būtu radusies iespēja iegādāties visu veselu nekustamo īpašumu savā īpašumā.

Prasītāja ieskatā Atbildētājs kā valsts iestāde nodarījusi prasītājam morālo kaitējumu EUR 4268 (četri tūkstoši divi simts sešdesmit astoņi euro) apmērā, kas izpaudusies, kas iestādes faktiska rīcība nepārbaudot dokumentus, kas bija par pamatu pozitīvam lēmumam, lai /pers. F/ varētu iegūt (vienu pusi) no nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs B/.

Atsaucoties uz Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešo daļu, Prasītājs uzskata, ka Prasītājam ir tiesības uz taisnīgu atlīdzību un morāla kaitējuma nodarīto seku kompensāciju EUR 4268 (četri tūkstoši divi simts sešdesmit astoņi euro) apmērā, jo ja Atbildētājs būtu pārbaudījis dokumentu atbilstību likuma prasībām un pievērsis uzmanību, ka pirkuma līgumi uz kā pamata /pers. F/ ieguva ½ (vienu pusi) no nekustamā īpašuma, ir vairāki un nav vairs iespējams atrast pirmdokumentu uz kā pamata taisīts minētais lēmums, Prasītājs būtu ieguvis visu īpašumu tikai sev un būtu dzīvojis tajā tikai viens ar savu ģimeni, bet šobrīd minētais īpašums Prasītājam jādala ar svešu cilvēku, kura klātbūtne nav vēlama.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1.pantu, 1635.pantu, 1782.pantu, Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešo daļu, Civilprocesa likuma 1.pantu, 25.pantu, 34.pantu, 43.pantu, 97.pantu, 127.pantu, Prasītājs lūdz tiesu: atbrīvot daļēji Prasītāju no valsts nodevas samaksas; atbrīvot pilnībā Prasītāju no ar lietas izskatīšanas saistīto izdevumu samaksas; piedzīt no Atbildētāja morālo kompensāciju EUR 4268 (četri tūkstoši divi simts sešdesmit astoņi euro), samaksāto valsts nodevu, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus un izdevumus

par juridisko palīdzību civillietā.

Tiesā 2018.gada 9.februārī tika saņemti Atbildētāja paskaidrojumi, kuros tiek norādīts, ka prasība ir celta nepamatoti, tādēļ prasība ir noraidāma.

Paskaidro, ka ar 2009.gada 10. jūlija Valsts zemes dienesta Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas lēmumu Nr. 15-03-ZK3/89, (turpmāk – Lēmums), tika nolemts Prasītājam un /pers. F/ piešķirt katram ½ domājamo daļu īpašumā par samaksu koplietošanas zemi /adrese/ nekustamā īpašumā /adrese/ ar kadastra Nr. /numurs C/. /pers. F/ ieguvis īpašuma tiesības uz vienu pusi no nekustamā īpašuma /adrese/ pamatojoties uz 1975.gada 29.oktobra pirkuma līgumu, kas noslēgts starp /pers. G/ un /pers. F/. Prasītājs iesniegumu par Lēmuma apstrīdēšanu Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā un termiņā nav iesniedzis.

2014.gada 17.februārī Prasītājs Zemgales apgabaltiesā cēla prasību pret /pers. F/ un Atbildētēju par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu, lūdzot tiesu atzīt Prasītājam tiesības iegādāties vienu pusi no nekustamā īpašuma /adrese/un dzēst šajā daļā zemesgrāmatā ierakstītās /pers. F/ īpašuma tiesības. Ar Zemgales apgabaltiesas 2014.gada 3.septembra spriedumu prasība noraidīta. Par pirmās instances tiesas spriedumu Prasītājs iesniedza apelācijas sūdzību. Ar Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 31 .oktobra spriedumu lietā Nr.C06022314 Prasītāja prasība pret /pers. F/ un Dienestu par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu noraidīta. Cita starpā spriedumā tika norādīts, ka, tā kā nepastāv šaubu par 1975.gada 29.oktobra pirkuma līguma juridisko spēku, kas piešķir /pers. F/ īpašuma tiesības $^{1}/_{2}$ domājamās daļas apmērā strīdus īpašumā, tad nav pamata apšaubīt arī /pers.C/ Lēmumu.

Latvijas Republikas Augstākā tiesa 2017.gada 24.februārī rīcības sēdē izskatīja Prasītāja kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 31.oktobra spriedumu lietā Nr.C06022314. Izskatījusi lietas materiālus Augstākās tiesas tiesnešu kolēģija atzina, ka nav pamata ierosināt kasācijas tiesvedību.

Atbildētāja uzskata, ka Zemgales apgabaltiesas sprieduma lietā Nr.C06022314 secināms, ka Valsts zemes dienesta Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas rīcībā izdodot Lēmumu nav konstatēta neatļauta darbība jeb prettiesiska rīcība, kas varētu kalpot par pamatu morālā kaitējuma pieprasīšanai. Līdz ar to atkrīt jautājums par kaitējuma esamību un cēlonisko sakaru. Turklāt Atbildētāja uzskata, ka Prasītājs savā prasības pieteikumā cēlonisko sakaru starp negatīvajām sekām un iepriekš tām bijušiem notikumiem vai darbībām atspoguļojis vienpusīgi, lai tādā veidā radītu iespaidu par /pers.C/rīcības prettiesiskumu un šīs rīcības cēlonisko sakaru ar negatīvajām sekām.

Ievērojot iepriekš teikto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 189. un 193.pantiem, Atbildētāja lūdz tiesu: Prasītajā prasību par morālā kaitējuma atlīdzināšanu noraidīt.

Tiesas sēdē Prasītājā juridiskās palīdzības sniedzējs, zvērināts advokāts Valsts amatpersona prasību uzturēja un lūdza to pamierināt.

Tiesas sēdē Atbildētāja pārstāvis prasību neatzina. Lūdza tiesu to noraidīt kā nepamatotu.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausoties pušu, sniegtos paskaidrojumus, pārbaudot un novērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Kā izriet no lietas apstākļiem, tad 2009.gada 10. jūlija /pers.C/pieņēma lēmumu Nr.15-03-ZK3/89, (turpmāk – Lēmums), ar kuru tika nolemts Prasītājam un /pers. F/ piešķirt katram ½ domājamo daļu īpašumā par samaksu koplietošanas zemi /adrese/ ar kadastra Nr. /numurs D/(turpmāk – Nekustamais īpašums). /pers. F/ ieguvis īpašuma tiesības uz vienu pusi no nekustamā īpašuma "Upeskalni", pamatojoties uz 1975.gada 29.oktobra pirkuma līgumu, kas noslēgts starp /pers. G/ un /pers. F/ (turpmāk – Līgums).

No Prasītāja norādītā izriet, ka šāds Līgums dabā nemaz nepastāv, Atbildētājs devis tiesību /pers. F/ iegādāties Nekustamo īpašumu, pamatojoties uz dokumentu dublikātu pamata. Prasītājs uzskata, ka Atbildētāja darbinieku kļūdas vai apzinātas ļaunprātības dēļ, prettiesiskas rīcības rezultātā /pers. F/ ir ieguvis ½ (vienu pusi) no Nekustamā īpašuma, uz kuru viņam vispār nebija tiesību pretendēt, bet šādas tiesības bija tikai Prasītājam, kurš privatizācijas rezultāta varēja iegādāties visu veselu nekustamo īpašumu savā īpašumā, tādejādi, minēto Atbildētāja darbību rezultātā – nepārbaudot dokumentus, Atbildētāja ir nodarījusi morālo kaitējumu, kuru Prasītājs novērtē EUR 4268 apmērā.

Civillikuma (turpmāk – CL) 1635.pants noteic, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Minētā likuma norma paredz, ka morālais kaitējums ir fiziskas vai garīgas ciešanas, kas radušās no neatļautas darbības. Morālais kaitējums ir sekas, kas rodas tiesību aizskāruma gadījumā.

Lai noteiktu, vai Prasītājam nodarīts morālais kaitējums un viņam ir tiesības uz atlīdzību, nepieciešams konstatēt, vai morālais kaitējums radies neatļautas darbības rezultātā.

Savukārt, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2012.gada 27.septembra spriedumā lietā Nr.SKC-309/2012 ir norādījis, ka morālais kaitējums ir sekas, ko rada nepamatotais tiesību aizskārums. Tiesības uz atlīdzinājumu personai ir paredzētas, lai pēc iespējas novērstu (mazinātu) šīs sekas. Līdz ar to vispirms ir jākonstatē morālā kaitējuma esamība un tikai pēc tam jāskaidro un jāvērtē atlīdzinājuma apmērs.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma (turpmāk – CPL) 96.panta otro daļu fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Kā redzams no lietas materiālos esošā Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 31.oktobra sprieduma, tad Prasītājs 2014.gada 17.februārī /pers. C/, Zemgales apgabaltiesā cēla prasību pret /pers. F/ un/pers.C/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu, lūdzot tiesu atzīt prasītājam tiesības iegādāties vienu pusi no nekustamā īpašuma "Upeskalni", kas atrodas Kandavas novadā, Kandavas pagastā, reģistrēts zemesgrāmatā ar kadastra Nr. /numurs C/, dzēšot šajā daļā zemesgrāmatā ierakstītās atbildētāja /pers. F/ īpašuma tiesības.

Zemgales apgabaltiesas spriedumā cita starpā ir norādījusi, ka atbilstoši Dokumenta juridiskā spēka likuma 7.panta pirmajai daļai, dokumenta dublikātu izdod, pamatojoties uz pirmdokumentiem, saskaņā ar kuriem izdots dokumenta oriģināls. Dokumenta dublikātam ir tāds pats juridiskais spēks kā dokumenta oriģinālam. Dokumenta dublikāts ir dokuments, ko atkārtoti izdod nozaudēta, nozagta, iznīcināta vai neatjaunojami bojāta dokumenta oriģināla vietā. Spriedumā tiek norādīts, ka 1975.gada 29.oktobra pirkuma līgumu ir apliecinājusi /valsts amatpersona/. Savukārt 1975.gada 29.oktobra pirkuma līguma dublikātu, kas izgatavots 1992.gada 12.maijā /pers.L/ valsts notāra kantorī, sagatavojusi un parakstījusi /pers. L/ Valsts notariāta kantora valsts notāre /pers.G/

Tādējādi Zemgales apgabaltiesa ir atzinusi, ka nav pamata apšaubīt faktu, ka līguma dublikāts izdots uz pirmdokumenta pamata. Turklāt norādot, ka līguma dublikāti var atšķirties to noformējuma ziņā, kā piemēru minot, ka dažādos laikos var tikt lietoti atšķirīgi apliecinājumi par to, ka dokuments ir

dublikāts, kas pats par sevi nenozīmē, ka līgums ir fiktīvs, it sevišķi, ja līguma pamatteksts ir identisks, kā tas ir arī konkrētajā gadījumā. Savukārt reģistrējot strīdus nekustamo īpašumu uz /pers. F/ vārda zemesgrāmatā, nekustamā īpašuma iegūšanas tiesisko pamatu, atbilstoši Zemesgrāmatu likumam ir pārbaudījusi arī Tukuma rajona tiesas Zemesgrāmatu nodaļas tiesnese.

Kā redzams no Tiesu informācijas sistēmā esošās informācijas Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 31.oktobra spriedums ir stājies spēkā 2017.gada 24. februārī.

Ņemot vērā minēto un Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 31.oktobra spriedumā norādīto, ir atzīstams, ka Atbildētājs nav pieļāvis neatļautu darbību vai bezdarbību, kuras rezultātā Prasītājam būtu noradīts morāls kaitējums.

Turklāt norādāms, ka pats Prasītājs nav apstrīdējis Atbildētājas pieņemto Lēmumu Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā un termiņā.

CPL 93.pants noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība.

Tiesa atzīst, ka pretēji Prasītāja norādītājam, Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, kas pierāda, ka Prasītājam vienīgajam bija tiesības pretendēt uz Nekustamo īpašumu.

Tiesa pieļauj, ka Prasītājam radīja vilšanos vai sarūgtinājumu tas, ka nav ieguvis īpašumtiesības uz visu strīdus Nekustamo īpašumu, taču sarūgtinājums vai vilšanās nav tāds kaitējums, kas atlīdzināms, saskaņā ar CL 1635.pantu.

Prasītājs nav pierādījis Atbildētāja vainu un tās pakāpi, kā arī nav pierādījis nodarīto morālo kaitējumu, kas Prasītājam šajā gadījumā ir jāpierāda.

Bez tam tiesa secina, ka nav konstatējams Prasītājai nodarītais personiskais kaitējums Atbildētāja neatļautas (prettiesiskas) darbība LR Satversmes 92.panta trešā teikuma un CL 1635.panta izpratnē, līdz ar to nav likumīga pamata taisnīga atlīdzinājuma piedziņai no Atbildētāja par labu Prasītājam.

Civillietas tiesā izskatāmas CPL noteiktā kārtībā, proti, pušu sacīkstē, ko noteic CPL 10.pants.

Tiesa noskaidrojusi, ka lietā nav apstākļu, kas noteikti ar CL 1635.panta trešo daļu, līdz ar to Prasītājam morālais kaitējums ir jāpierāda un viņam ir saistošs CPL 93.panta pirmajā daļā noteiktais pierādīšanas pienākums, ievērojot sacīkstes principu.

Tiesa atzīst, ka tiesai nav iesniegta tāda prasība un pierādījumi no kuriem izrietētu Atbildētāja vaina, kas būtu tiešā cēloniskā sakarā ar Prasītāja norādīto, Atbildētāja nodarīto morālo kaitējumu un tā atlīdzinājumu.

Nosakot naudas kompensāciju par morālo kaitējumu, vērā ņemama kaitējuma esamība vai ciešanas, kas saistītas ar personas mantisko tiesību un labumu samazinājumu, kā arī prettiesiskā rīcība (darbība vai bezdarbība), kuras rezultātā radies kaitējums, šīs personas vaina, cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem. CL 1635.pants paredz civiltiesisku aizsardzību prettiesiskas darbības rezultātā, kas konkrētajā lietā nav pierādīta, saskaņā ar augstāk izklāstītiem apsvērumiem, tādēļ prasība ir noraidāma.

Savukārt pārējos pušu argumentus tiesa nevērtē, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas, proti, kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(sk., piemēram, 61.punktu 1994.gada 19.aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90)).*

Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmumu lietā 10153/82 Austria).*

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz CPL 189.-195.pantiem, tiesa,

nosprieda:

/pers. C/, personas kods /personas kods/, noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 (divdesmit) dienu laikā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības datums tiesas kancelejā (sprieduma pasludināšanas datums) - 2019.gada 11.marts.

Tiesnesis I. Dzenis